

BusinessHalacha.com

a Project of Machon L'Choshen Mishpat

מכון לחושן משפט

Providing Awareness, Education and Service in all areas of Business Halacha.

מי שפרע

Resource Booklet

(additional sources to be distributed weekly)

בבא מציעא משנה מד.

בבא מציעא מז: - בבא מציעא מט:

שלחן ערוך ס' רד

This Shiur has graciously been sponsored by our friends at:

להגדיל תורה להאדירה!!

THE
NIGHT SEDER
BAIS MEDRASH
TAILORED TO FIT YOUR SCHEDULE AND YOUR NEEDS

הזהב^ה קונה את הכסף הכסף אינו קונה את
 הזהב^י הנחשת קונה את הכסף והכסף
 אינו קונה את הנחשת^י מעות הרעות קונות
 את היפות והיפות אינן קונות את הרעות
 אסימון קונה את המטבע והמטבע אינו
 קונה את אסימון מטלטלין קונין את המטבע
 מטבע אינו קונה את המטלטלין^א (זה
 הכלל^ב) כל המטלטלים קונין זה את זה
 כיצד^ג משך הימנו פירות ולא נתן לו מעות
 אינו יכול לחזור בו^ד נתן לו מעות ולא משך
 הימנו פירות יכול לחזור בו^ה אבל אמרו מי
 שפרע מאנשי דור^ו המכול ומדור הפלגה הוא
 עתיד להפרע^ז ממי שאינו עומד בדבורו^ח רבי
 שמעון אומר כל שהכסף בידו ידו על
 העליונה: גמ' מתני ליה רבי לרבי שמעון
 רבי יודן רבי יוחנן רבי יוחנן רבי יוחנן

כג בבא מציעא תלמוד בבלי עמוד מס 99הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

מסורת הש"ס
עם הוספות

תלמוד בבלי <עוז והדר> - כג בבא מציעא תלמוד בבלי עמוד מס 106הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

(ב) (מוספסת) פרק ג
לקמן מט. (ע"ש) ודק
עד: (ג) ע"י תוס'
שברעות לג: ד"ה ונאמר
(ג) מעילה כ. (ד) ע'
תוס' ב"ק ע"י סוד"י
תיקנו וע"ז סג. ד"ה והא
(ה) ע"י תוס' יבמות צ
ד"ה אדיל (ו) כבודות ג.
(ז) ובע"א ד"ה ר"ש
ויעקב כה
(ט) (עטסד) זרס ג.
(י) (מולין כט:).

(ח) רש"י ד"ה מכל מקום. נ"צ ע"ל פרק ארבעה עשר דף ע"ד:

גמ' אמר רבא קרא
ומתני' כעין זה געניס
דף מח ע"א: שם ודורו
והפקידו. עין לקמן דף
נח ע"ב חוס' ד"ה מוסק
חומס: תוס' דף
תשומת יד דהא מוסק
ה' התם בגמין דף
מב כ"ל: ד"ה ודא
וכ' וד' דפניס
דקא. להדיא מתקסין
לקמן דף עו ע"א
ועיק' ד"ה נתנה וכו'
היינו פ'ארה. עין
גישין דף מח ע"א חוס'
ד"ה ח':

(ב) ויהי כי יחמא ואשר
והשיב את הגולה אשר
גול או את העניש אשר
עשק או את הפקדו
אשר הפקד אתו או
את האבדה אשר
קצא: [קצא ה, כג]

(ג) או כפל אשר ישבע
עליו לשקר ושלם אתו
בראשו וחמשותי יקר
עליו לאשר הוא לו
יתננו ביום אשמתו:
[קצא ה, כד]

אין רוח חבבים נחד
דימוז. אין רוח חבבים
אסודוס צקרטו [ב-]
[ד:] אין דעם חבבים
נוהא עליוס צנפעס
כלומר אין מחזיקן ל
טובס [דרדשן פ-]
במתנתיה. ללוי פידר
נתיחא ששה סדרים כר
חילא וכרזי אופשיל
[כתובות גז:] סיבון. הול
מטוי גזול שקוה הרב
יחד ומכר לעתים
קטנים. סיטון טעין צלש
ויון ומשוס שקוה הרב
טעין צמד קורא לו סיטון
[רשעים ב"ב פח.]

א בכת"י נוסף ששבע
ב כרי"ף ובכת"י נוסף
ג עליו: ג' ברוב הכת"
נוסף קרא וכ"ג מתוס'
ועי' קיקיון דיונה
בדפו"ר וקצת כת"
ואילו תשומת יד

שִׁירָה: [7] בְּרוּךְ הוּא
חיים ע"ש), ובנ"א מכת
וכר': [ס] צ"ל וחזר (ס)
העמוד (דק"ס): [ז] "מ"
וכת"י ובר"ח ובריטב"
"ואשכח", וכן בראשונים
בכת"י, ומה"ד הימנז'
(בן אריה), ועי' גליון ה'

16. 17. 18.

דברים וליכא בהדיהו מעות לא קאי כאבל
 * אמר רבא קרא ומתניתא מסייע ליה לריש
 לקיש קרא דכתיב ^א וכחש בעמיתו בפקדון
 או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו
 תשומת יד אמר רב חסדא כגון שיחד לו
 כלי להלוואתו עשק א"ר חסדא כגון שיחד
 לו כלי לעשק ^ב וכי אהדריה קרא כתיב ^ג והיה
 כי יחמא ואשם והשיב את הגולה אשר גזל
 או את העושק אשר עשק או את הפקדון
 אשר הפקד אותו ואילו תשומת יד לא
 אהדריה ^ד מאי מעמא לאו משום דמחסרא
 משיכה אמר ליה רב פפא לרבא אימא
 מעושק הוא דהדר ^ה קרא הכא במאי עסקינן
 כגון שנמלו ממנו ^ו וחזור ^ז והפקדו אצלו היינו
 פקדון תרי גוני פקדון אי הכי תשומת יד נמי
 ליהדריה ולקומיה כגון שנמלו ליכינו וחזר
 והפקדו אצלו לא אהדריה קרא לזיובתא
 ולא סיעתא השתא דלא אהדריה קרא
 מסייע ליה ותשומת יד לא אהדריה קרא
 והתניא אמר ר' שמעון ^ח מנין ליתן את האמור
 למעלה למטה דכתיב ^ט או מכל אשר ישבע
 עיניו לשקך ואמר רב נחמן אמר רבה בר
 אבוא אמר רב לרבות תשומת יד להישבון
 בהדיא מיהא לא אהדריה קרא מתניתא מנלן ^י
^א דתניא ^ב 'נתנה לבלן מעל' ^ג ואמר רב דוקא
 בלן הוא דלא מחסרא משיכה 'אבל מידי
 אחריתא דמחסרא משיכה מעל מעל עד
 דמשך והתניא נתנה לספר מעל וספר הא בעי
 לממשך תספורת ^ד הכא במאי עסקינן בספר
 נכרי דלאו בר משיכה הוא תניא נמי הכי
 'נתנה לספר או לספן או לכל בעלי אומנות לא
 מעל עד דמשך ^ה קשיין אהרדי אלא לאו ש"מ
 כאן בספר נכרי כאן בספר ישראל ש"מ וכן
 אמר רב נחמן דבר תורה מעות קונות וברקה
 לוי במתניתיה ואשכח ^ו נתנה לסיסון מעל

[illegible]

מל שחזר אסר לו היה המרחץ למיני הנוסח
דבר משיכה יוצר לא מעל ש' משמוש,
דבר גובר ויחיד בראש (ח) ידע ק"ל אחר
במחיצה (אופסות) למיני לטעון מעל, ואז
לחזר הוציא את כל שנתה למיני הנוסח
דאסר לו כר שיעון, משיכה מעל דתי
אליבא אסר דבר רחב ויטען חזר קתי' לו
הספא אלא דבר דתי חזר חזר בחולין כל

חכמים נותה הימנו וי"ל

[illegible]

כִּי אֶמְשַׁךְ תִּסְפּוּרוֹתַי.
אֶם מִשְׁכּוֹ מִמּוֹ קִלְקִלוֹס
אֶם חֲמָר מ"ס מִפְּעוּל
יִזְכַּר הֵם עֲבָדֵי הָאֱלֹהִים
בְּסֵפֶר נִבְרָא. הֵם
אֲבִיבֵינֵנוּ מִלֵּב. וְכִי חֲמָר
מִכֹּחַ דְּבַר לֹא דִּינֵנו
הִסְטִינוּ מִקִּנְיַן מִדּוּמִי
זֶה"ג דְּרַב קֹאֲרָא קִרָּא
אִיהָ מִלֵּלָא חֲזִיז לֵה רַב
(י.) מִשְׁמִיָּה דִּר' אִשְׁעִיָּא
לְדִי קִנְיָא חֲזִיז לִשְׁחִטָּה
דִּהֲלֵהָ כִּד' נִחַם נִחַם
דִּהֲלֵהָ

ז' א מ"י פ"ו ח
 מכירה ה' א
 עשן פז עוש"ע ח"מ
 רד סעף א:
 ב ב מ"י שס פ"א ה' א
 ופ"ו שס ה' א סגמ
 עוש"ע ח"מ ס' קפס
 ז' א מ"י שס פ"ו ה' א
 ח וע"י שס א
 שס עוש"ע ח"מ ס' א
 סעף ז:
 ז' א מ"י פ"ו ח
 מעלה ה' א:
 ז' א מ"י שס ה' א
 ז' א מ"י שס ה' א

שחקנו משיכה במוכר
 חקנו בלוקה, תיק
 היה רוב חסד
 ששעון חרץ לה
 חסדא, חייקנו
 דאבל אמרנו כ"י
 דאמר דבר תורה
 חקונה, אמר רבא
 ומתברא
 לרש
 דכתיב וכחש בעמ
 בפקודן ארשומות
 בגון ארס גושה בחב
 מנה ייחד לה
 לפרע ממנו חלול
 ולא משכו המלוה, ב
 משמעו, ואן עשע
 עמיזו חזרו והודיע
 ייחד לו כלי הויס
 ויזון ויחיה

[illegible]

מסורת הש"ס
עם הוספות

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מט.

עין משפט
נר מצוה

ג אמר פ"ט מ"ה עשית
וילנות כל' ד' סמך ששן
קמח לאחור עד ש"ס
ח"מ פ"ט ס' ספק י"ג
גא ב' מ"י פ"י מהלכות
מכירה הל' ט סמך
עשין פ"ט ט"ע ח"מ פ"י
ד ספק י:ו
גב ג' מ"י פ"ה מהלכות
דעות הל' י:ו
גד ג' מ"י פ"ב הל' י:ו
גה ד' מ"י פ"י מהל'
מכירה הל' ט סמך
עשין פ"ט ט"ע ח"מ פ"י
ד ספק ח:
גה ד' מ"י ט' הל' ג עשין
הספדו ונתיב ונ"מ
ובסוף יוסף סמך ש"ס ט"ע
ח"מ פ"י קלח ספק טו:

ליקוטי רש"י

דכנדרו לא חשיב משכון
ומשכנתא ליה שביעית
[שביעית מד:] א"י
משכנתא כבדו. קמח
תנא קמח א"י משכנתא
דל"פ שאלו שיהא אלא
פלגא הל' ס' משכון ט"ו
ואלו משכנתא כ"ס מן הסוכר
ואלו ד' יורה הש"ס
למכור דלס' א"י משכון
כנדרו הלכות א"י משכנתא
ט"ו אלא כנדרו. דאבדון
דברים בעלמא. דלס'
ה' משכון אלא למכור
דברים חסדים ושביעית
מד:] י"ש בהם שיש
מחזורי אמונה. א"ס
חול דלמכור [בכורו י:ו]
ש"א דבר אחד בפה
ואחד בל"פ. מזה עליו
למכור דבריו דמכור
דלס' שיהא ה' ש"ל דלס'
ולא ש"ל דלס' [ומכורו פ:]
ע"ש. וצ"ח גליון ש"ס
וא"י דברו דהב קונה
מל"ת. דלגבי פירות ה'ו
הדא טעמא. מ"ב
מקום. כלומר ה' לפי
פורענות העמידה לטע' על
החזק. כל ה' צ"ח.
מת דין ויכול לנכסין א"י
[לעיל מה:] כבעדות
ש"א בבעדות. נעת
למכור דמלך דש"ס
ש"ח ב"י אברהם
יצחק ויעקב. ופטרנו
של אברהם גדולה משל
עלמה. עד ש"א
ותחילו בלמלכה צא
ואמרו דהב ר' ור' ור'
א"ן אלא דברים ודברים
ל"ן כ"ס משון ממכר
אמנו דללו משהמלו לא
חולל [למכור וקמח י:ו]
דאי ה'ו יהיה ל"ה ב"י
הל"י דעלמא א"י ה'ו
קא משני בדבוריה.
לס' [מסדרין י:ו]
אפניא. לפי ע"כ
[תענית כ:] דע"כ
שבתא. ע"כ ש"ח וימא
פ"ה.
[מ"ק כה:]

רבינו חננאל

איתמר דברים בלא
מעות דב אפר החזיר
אין בו משון מחוסר
אמנה ורבי יוחנן אמר יש
בו משון מחוסר אמנה.
ומותבין לרב מד' יוסי
דאמר ה'ן שלך ולא שלך
דבר. ופריך אביי הווא
שלא ידבר אתה כפה
ואתה כלב. תוב
אוחבין עליה

במורה רבי יוחנן במתנה מועצת. ויורק נמי ה'ו כמנו ממנה
מועצת: **ורחן** והפקידו אצלו. ה"מ למפקד אי הכי
מאי למימרא אלא דלמלו הכי פריך שפיר מקיפא: **אלא** שומר
הנכס נמי לא ה'ו. והא דלמור דפרק האומנין [למקד פ:] טול שלך
והא דמעות שומר חנם היינו משום
דמשיקרא היה שומר שכן וכש"ל
טול שלך לא לקלק עמלו לגמרי
משמירה קאמר אלא שלא יהיה שומר
שכר: **כ"ב** א"י ביתא קמח
לא מבייא בו. והא דלמור דפרק
הפריה [פ"ק דף ק: וס:] הכנים דרשות
צעל החזק חייב ר' לומר עד שיקבל
עליו צעל החזק שמירה י"ל דשמעתין
אח"כ כר"י דשמואל החס פסיק
הלכתא כר"י ואל"י דר' הס' פסיק
הלכתא כחנא קמא קיימא ל"י כשמואל
דדיי לגבי ר' וסוד דלפילו לרצון
דמחייב היינו לפי שאמר ליה כנס
שוק דשמעת ואשמרתו אלא הא דיתא
קמך סלק עמנו משמירה לגמרי:

דנקיטת זוזי הב להו ואידך דברים ניהו ודברים אין בהן משום מחוסרי
אמנה דאיתמר^א דברים רב אמר אין בהן משום מחוסרי אמנה. ורבי יוחנן
אמר^ב ב"ש בהם משום מחוסרי אמנה מיתבי רבי יוסי ברבי יהודה אומר מה
תלמוד לומר^א ^ב ה'ן צדק והלא ה'ן בכלל איפה היה^א אלא לומר לך^ב שיהא
ה'ן שלך צדק ולא ש"לך צדק אמר אביי ההוא ד' שלא ידבר אחד בפה
ואחד בל"פ מיתבי ר' ש"מ ע"ל פי שאמרו מלית קונה דינר
זהב ואין דינר זהב קונה מלית מכל מקום כך הלכה אבל אמרו מי שפרע
מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה הוא עתיד ליפרע ממי שאינו
עומד בדבורו תנאי היא דתנן^א מעשה ברבי יוחנן בן מתיא שאמר לבנו
צא ושכור לנו פועלים הלך ופסק להם מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו
בני אפילו אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך
עמיהם שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא
ואמרו להם על מנת שאין לכם ע"ל אלא פת וקמנית בלבד ואי ס"ד דברים
יש בהן משום מחוסרי אמנה הריב אמר ליה ויל הדר כך שאני רחם
דפועלים גופייהו לא סמכא דעתיהו מאי מעמא מידע ידעי דע"ל אבוב סמך
אי הכי אפילו התחילו במלאכה נמי התחילו במלאכה ודאי סמכי דעתיהו
אמרו מימר אמר קמיה דאבוב וניחא ליה וזי אמר רבי יוחנן הכי והאמר
רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן האומר לחבירו מתנה אני נותן לך יכול
לחזור בו יכול פשיטא אלא^א מותר לחזור בו אמר רב פפא. ומורה^ב רבי
יוחנן במתנה מועצת^א דסמכא דעתיהו^ב הכי נמי מסתברא דאמר רבי אבהו
אמר רבי יוחנן^א ישראל שאמר כ"ן לוי כור מעשר יש לך בידו בן לוי רשאי
לעשותו תרומת מעשר על מקום אחר אי אמרת בשלמא לא מצי למיחדר
ביה משום הכי רשאי אלא אי אמרת מצי למיחדר ביה אמאי רשאי אישתבח
דקא אכיל מבלים הכא במאי עסקינן כגון שנמלו ממנו וחזר והפקידו אצלו
אי הכי אימא סיפא נתנו לבן לוי אחר אין לו עליו אלא תרעומת ואי סלקא
דעתך כגון שנמלו ממנו וחזר והפקידו אצלו אמאי אין לו עליו אלא תרעומת
כיון דמשכיה ממנוא אית ליה גביה אלא לאו שמע מינה בדלא נמלו שמע
מינה ההוא גברא דיהיב זוזי אשומשי לוסף אייקר שומשי הדרו בהו
ואמרו ליה לית לן שומשי שקול זוזך לא שקיל זוזיה איגנוב אתו לקמיה
דרבא אמר ליה כיון דאמר שקול זוזך שפרע אמר להו הכי נמי אמר רב
שרב דלא הוי^א אלא אפילו שומר חנם נמי לא הוי אמרו ליה רבנן
לרבא והא בעי לקבולי עליה מי שפרע אמר להו הכי נמי אמר רב
פפי אמר לי רבינא דדידי אמר לי^א ההוא מרבנן ורב מבות שמיא ואמרי
לה^ב רב שמואל בר זוטרא שמיא דמי הווי יהבי ליה כל הללא דעלמא לא
הוי קא משני בדבוריה בדידי הוה עובדא ההוא יומא אפניא דמעי' שבתא הוה
והוה יתיבנא ואחא ההוא גברא וקאי אכבא אמר לי אית לך שומשי לובוני
אמרי

תנאי ר' שמעון אומר טלית קונה דינר זהב וכו'. ופריך תנאי היא יש תנא שאני דברים אין בהן משום מחוסרי
אמנה והוא ר' יוחנן בן מתיה ופשוטה היא. ולא עמדה כחמיס קיימא לן כ' יוחנן. ומשני^א וזי אמר רבי יוחנן הכי
והאמר ר' יוחנן האומר לחבירו מתנה אני נותן לך מותר לחזור בו. ופריך^ב תנא במתנה מורכב משום דלא ספקה
דעת' ומקבל ולפיק אין בו משון מחוסר אמנה. אבל משום מועצת דספקה דעתיה חתם אמר יוחנן דאית
משון מחוסר אמנה. וכל שכן במשא ובמתן ודאי ספקה דעתיה יש בו משון מחוסר אמנה. דאמר ר' יוחנן ישראל
שאמר לבן לוי כור מעשר לך בידו רשאי בן לוי לעשותו תרומת מעשר וכו' דקני. ואי הריב היה מחוסר אמנה,
ולא מצית למימר זה כשמשכו הבן לוי לזה כור של חט' יחזר בן לוי ויפקידו אצלו דחמי סיפא נמנו לבן לוי אחר
אין לו עליו אלא תרעומת ואי משכו קנאו ומומנו אית ליה גביה. אלא בדלא משכו ש"י: וירושלמי^א אבהו
בס' ר' יוחנן אמר ליתן מתנה לחבירו מותר לחזור בו ואם אמר לו ברעית גמורא אני אומר לך אין לו לחזור
היה דאית אמר כשכיר אלא כעני נעשה נדר. רב מפקד לשמשיה אית דמיא לך תתן מתנה לבר שג' אין הוא מוכר
הב ליה לאחור ואין הוא עתיד אימוליך ב' גנייתא. ההוא דאמר לך זוטרא אית לך שומשי לובוני
א"ל לית לך שומשי אמר ליה ליהוה זוזי וזי גבך דחשכא לי אמר ליה הא ביתא קמך אפילו שומר חנם לא הוי:

אלא משכון דתפס. למאן תפס א"ס לא להיות משכון חתם שווי
וזהויה מיהא לא קרינא מיה לא יגוס: אינו משכנת בכולו. כלומר
אילו משכנת כלל: **מב"ל** ד' יהודה ב'. קושיא הוא: במאי דנקישת
זוזי הב ד'הו. ואי לא מקבלת מי שפרע: אידך. המומר: דברים
ניגדו. בלא מעות רב לטעמיה דלמור^א

כנגדו הוא קונה: ה'ן בב"א איפה.
שהה'ן י"צ לוגין ואיפה שלשה סאין
שכן ע"כ לוגין: **אלא** שיהא ה'ן ש"לך
בו. כלומר כשאלת מדבר ה'ן או
לאו קיים דצריך והלך אומס: ש"א
ידבר אחד בפה בו. נעשה שהוא
לומר הדבור לא יהא דעמנו לשנות
אלא א"ס נשתנה השער לאחר זמן
והוא חוזר צ' לפי שיהי השער אין
כלן חסדים אמנה: א"ל אמרו חסדים
בו. ספא קמני^א החזר צ' אין רוח
חכמים נוחה הימנו אלמא יש צ"ח
משון מחוסרי אמנה: תנאי היא.
דלשכתן רבי יוחנן בן מתיא דפלגי:
משנה בר' יוחנן ב'. משנה היא
השוכר את הפועלים שלום את
צנו לחזור נמנו עד שלא יתמלו
המלכא ולפסקו להם מזונות קלים:
א סמכא דעתיהו. על דברי ה'ן:
מימר אמר קמיה. כד הודיעו מה
פסק לן ונמלתי: נמי אמר רבי
יוחנן הכי. ד"ס דברים משון חסרין
אמנה: יב"ל לחזור בו. וקשיא לן
יכול פשיטא דהא לא משך ואין כח
צ"ד לוסף: **אלא**. ודאי על כרחך
מותר לחזור בו קאמר ואשמעין
דלפילו חסרין אמנה לילא: מורה ר'
יוחנן במתנה מועצת. שאלן מותר
לחזור משון דסמכא דעתיה דמקבל
לדעוניה וזי אמר מותר לחזור צ'
נמתנה מרובה קאמר דלא סמכא
דעתיה דמקבל דלקיימיה לדעוניה:
א ב"י. כל לוי קריי בן לוי: כור
מעשר יש לך בידו מעשרי מפירותיו
ואמנו לך: תרומת מעשר. שהלוי
מפרש מעשר^א לכן מעשר מן
המעשר: משון הכי רשאי. ש"ס לו
סמך על מה שכתב^א (פסחי א)
שארית ישראל לא יעשו עולה ולא
ידברו כוז ולא ימנו ללוי אחר והא
מתנה מועצת היא שאלן לישראל
נמעשר זה אלא טעמא הנהא שהיה
צידו מתחילה לתת לכל בן לוי שירעה:
אין לו עליה. אין לו לך לא רשון
על ישראל זה: **אלא** תרעומת
שהנמנו מחמת נכונה: **אלא** ש"מ
בדלא נמלו. ויש דברים משון
חסרין אמנה: אפילו שומר חנם נמי
א הוי. ואפילו פשעו נשמרתן
פטורין: והא בני לקבולי בו.
ולמלא לא הוי מקבל ואשמעת דזוזי
דקיה הוי: הכי נמי. או משלס
השומשמן או יקבל מי שפרע: בדידי
הוה עובדא. אומר מעשה
דשומשמן על ידי היה ולא כן היה
שאלו עשיתם לתת השומשמן לא
היינו חוזר צ' בכל מללו צ' עלוס ולא
על כן צאנו לדון אלא כן היה:
אמרי

ב"ה יגוש באידך פלגא. וי"ל דהמלוה על המשכון אינו משכנת כבשרי (דברים פ"ט ק"א) את
אחרי תשבת ידך ולא יש אחרי בידך מכאן פלגיה על המשכון אין שביעית משכנתו. ורשב"י
דברר כנדר כולו הוא קונה, במלוה על המשכון נמי ואינו שיהא א"ס שיש אחרי בידך.
ואת מ"ל תלמוד דלמדת המלוה על המשכון שאינו שיהא א"ס פלג ל"גרב"ש ש"ל דלמא
על המשכון ואינו שיהא א"ס דאיתו משכנת א"ס ש"א כנדר המשכון משום דהר"י דלמא
קרקע דקונה הכי, א"ל בערבון דמשכנתאין ל"ע כנדרו הוא קונה. וי"ל דלא דמי ל"כסר קרקע
קרקע שיהא א"ס וזי נקנה א"ס ש"ל, ולכך כי פרע חצי דמים ע"כ א"ל המלוה הפערון קנה הכי,
ולכ"ן אין דמות לזה מלוה על המשכון. ועוד דמלוה על המשכון א"ס קני ליה בשעת ההואות,
ואפילו ש"א בעלמא קנתי ליה מורי יצחק יב"ל א"ל דמות כשירצה, ואין דמות ל"כסר קרקע
קנה ב"ל לגמרי, א"ל ל"גרב"ש דמשכנתא דלא קנה א"ס כנדרו אלא א"ס מי שפרע. ובפירוש השולח
(נע"ז) ל"ל מוקד טעמא דאיתו משכנתא משום דקנה פשעון כד' יצחק, וקשה דר' יצחק אמר ש"מ
בשעת ההואות דאיתו משכון פרק האומנין [למקד פכ:], והכא משכנו בשעת ההואות מדקתני המלוה על
המשכון, ובמ"ל אמרינן בסוף [האומנין] (שם) דהואות על המשכון קמני, וזה מדקתני
לומר דברים בעלמא, וש"א בשעת ההואות הכי שקל גטובינא. וי"ל דה"ס התם כיון דקני המשכון כ"י יצחק ש"א בשעת ההואות א"כ גם בשעת ההואות מקרי ש"ל אחרי בידך: [ס] עין לעמוד ב' (גליון):

(6) נמרות יג' (3) לטל
קד מה' [ע"ש] [למקד
ג:] חוספא פקד ג'
ג' למקד ד' פכ' ד' ע"י
חוס' ב"ב קנב: ד"ה הכא
ור"י חוס' תוכחות קב.
ד"ה אליבא דהביא
מכאן שבתתה מועצת
קנה (8) עשין חוס' לטל
למ' ד"ה [ש"ל] (1) ע"י
חוס' עירובין פא: ד"ה
(1) [מסדרין] (1)
ע"ש (1) ע"ל כה:
ע"י ל"ל כה,
(1) צ"פ ל"ש ח' א"ב כה
א"ס ע"י ע"י ע"י ע"י
(1) כ' ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב'
(1) נ"ע י"ט חוס' כה
קמא מ: ד"ה ואפילו דר'
מח: ד"ה וסמלן.

גליון הש"ס

גבי ור"י אמר רש
ב"ה. עין ג"ס פ"י
מתנה י"ל לשביעית: שם
ההוא ש"א דבר. עין
מסות דף פ' ע"א ש"י
ד"ה פריעת: שם ופדו
ר"י. א"ל דלא ש"י כ"ן
דמיה לנכ' פלוגיה דלמור
רב ס"ל דב"ע יטול דמיה
מ"מ קמ' וסוד לומר
דמל"ס מכלל שאלמ
ופניו זה עשין דף פג
ע"ל מורה ר"א מנכס.
כ"י רש"ל מדרשו
ש"ס: שם רב שמואל
בר זוטרא מסיב. ר'
האר ש"ס פ' יג' דל'ל
רב טעמא שמיא דס'כ
א"י כמסדרין [דף ט'
ע"ש]:

תורה אור השלם

(א) במוציא קמח אבן
צדק איתא צדק וז'ן
צדק וז'ן צדק וז'ן
איתא איתא
מקדמי: איתא איתא
מקדמי: (ו) וי"ל (א)

הנהגות וצינונים

(6) בדפוס שולחני
וקצת כתי' איתמר,
רשב"י:
(3) במאלחות ובניא
מכתי' איתמר צדק וז'ן
צדק: (1) "היה" ליתא
בר"ך ובראש ובניא
מכתי' [צ' ציל מורה
רש"י], וז"ה בדפוס
שולחני וז"ה ברש"י:
[צ' ציל דעתיה (כ"ס),
וכ"ה בכמה ראשונים
וה"ל] (1) "מעשר"
למכור: (1) בדפוס
נע"ז דבר זה (בדפוס
נע"ז) איתמר בסוף דף פח
גרס' בשומר ה'ך
רשב"י, וז"ה ששכחו
לדפוסים, וכ"ה בכתי'
(ובש"ה) מקובצת
מסות ודמים "מנאמי
בתו מכתובת ד"ר"
רשב"י סבר כנדר
כולו הוא קונה. רש"י
פירש מנאמי דהמלוה
על המשכון אינו
משכנת משום דלא
קרייני ביה י"א יגוש.
דאמר רשב"י כה
כנדר כולו הוא קונה,
דזה בכך מ"מ קרייני

ממ:

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס
עם הוספות

- (א) ועיניו מ. וס"ג,
- (ב) לעיל דף מו: וס"ג,
- (ג) [לעיל מו: (ד) [לקמן
- (ה) (ס) [לקמן כ: גא,
- (ו) דף נא ע"א.

הגהות הב"ח

- (ב) במשנה ואמר להם
- כל היום: (ג) רש"י ד"ה
- מוסרתי וכו' וזכרתי על
- מוסרתי וכו' וזכרתי על
- דף ק"ב מקוץ לה דוקא
- נחלק דלמסר וזכרתי
- דלמנו מעלמנו וע"ס:

גליון הש"ס

- תוס' ד"ה ש"מ וכו'
- ותיבנה דשיתק ששיתק
- למקח. עין נחשו'
- מסר"י נחש לו כלל ו'
- ס"י נ"ו:

הגהות ואינינו

- (א) [תבנת וכו' מותר]
- (גליון: (ב) ברי"ף ורא"ש
- הג"י וכו' (רש"י)
- (ג) בבבא"ב
- ובבבא"ב תנ"י
- ובבבא"ב מה ע"א
- (דק"ס: (ד) בתוס' ובבבא"ב
- תנ"י בבבא"ב וכו'
- וכ"ה לפנינו בגמ' [לקמן
- (אמרו: ס"א בבבא"ב
- שם הג"י עד ברי:
- (ה) בירושלמי, ברי"ף
- וברא"ש ובהרבה תנ"י
- לחזיר (ובב"א מבבא"ב
- הג"י כאן ולעיל לחזור):
- (ו) [גירסת הרי"ף והרא"ש
- ומ"מ ושאלותיו רב
- בבבא"ב (גליון: (ז) נ"א
- ד"א (גליון) כ"ה
- במהר"ם: (ח) שוה:
- (ט) צ"ל שו"י (בבבא"ב,
- וכ"ה בבבא"ב מהבבא"ב
- (שיו: (י) נד"ל מרישא:

ליקוטי רש"י

- בך תיקנו משיבה
- לחזיר. לחזיר ו'
- בשיל אומה תקנה עממה
- לשפרו תיקן ד"ס כי
- מוקמת לחזרה נמו גרשות
- לוקח מפר נפשיה המוכר
- ועתה ומעיל שאל יראה
- הלוקח דליקא נחא יאמר
- חזרתי כי [לעיל מו: (א) א"א
- שנו ככ"י שיראה. א"א
- לוקח. שנתקו מזו ויכול
- להלכות. א"א מוכר.
- שאלו כדו מה להלכות
- ולמלך אינו מוכר
- לחזרתי עד שיראה עלית
- דמסר דמעותה ממכרת
- במסר יקדים סלק לעולם
- חזר [לקמן (ז):

עין מושפט
נר מצוה

- זו א' מ"י פ"ב מהל'
- שכירות הל' כ' סמך
- עין פה טו"ש מ"י כ' סמך
- רלא סמך: (ג)
- זו ב' מ"י פ"ב מהלכות
- מכירה הל' ו' ועין
- מ"מ סמך עין פה
- טו"ש מ"י כ' קלה סמך
- ה':
- נח ג' מ"י פ"ב סמך
- טו"ש מ"י כ' רד
- סמך: (ג)
- נח ג' מ"י פ"ב סמך הל' ב
- ט סמך עין פה
- טו"ש מ"י כ' רב סמך
- ז' סמך:
- ס' ו' מ"י פ"ב סמך הל' ב טו"ש
- ס' סמך: (ז)
- ס' ו' מ"י פ"ב סמך הל' ב
- ועי' גמ' ונחש
- משה טו"ש ס' סמך: (ג)
- כ' ב' מ"י פ"ב סמך
- טו"ש ס' סמך: (ג)
- סמך: (ד)
- כ' ב' מ"י פ"ב סמך הל' ב טו"ש
- ס' סמך: (ז) וטעם ח:

רבינו חננאל

פיסקא ר' שמעון ואמר
כל שהכסף בידו ידו על
העלויה: תניא ר' שמעון
אמר אימתי בזמן שהכסף
ופירות ביד מוכר אבל
כסף ביד מוכר ופירות ביד
לוקח. לא בידו משא אלא
ברשותו כגון שהיה
עלית לוקח מושכרת
למוכר, ואמר לו מכרתי
לך הפירות שיש לי
בעליהן וקבל המעות
בין הפירות ברשות
הלוקח קנה ואין המוכר
יכול לחזור בו וכו'. והוא
ידה"י וזויה חזקת שמע
דקא בעי למינסביה דמי
פירק ורפילא. פי עוב'
כוכבים אנכי. אמר להו'
אדורו לי וזו לא בעינא
חמרא. אמר ליה רב חסדא
ללוקח אי תהדר בו שפרע
(ב) קבל עלך מי שפרע
דחא לא משכח דכרדך
שיתק משיכה במוכרין
כך תיקנו משיכה
בלקוחות כשם שהמוכר
חזר כן לוקח חזר:
מתני' האונאה ד' ספף
מכ"ד כסף לסלע שותות
למקח. איתמר רב כהנא
אמר שותות מקח שנינו
ולא שותות מעות, ושמואל
אמר שותות מקח חזק
הדיון לשותות מעות, שבין
זה ובין זה אונאה רב כהנא
כולי עלמא שוה ו' ב'ו'
ושוה ו' ב'ו' כיון דבתר
מקח אזלינן אונאה היא.
כי פליגי שוה ה' ב'ו'
שוה ו' ב'ו'. לרב שוה ה'
ב'ו' ביטול מקח הוא דהא
חומשא דמקח הוא, ושוה
ז' ב'ו' כיון דפחות משותות
היא. [הוא] מחילה אמר לא הו'
ושמואל אמר לא הו'
ביטול מקח אלא אם מכר
שוה ד' ב'ו', דבין לגבי
המעות ובין לגבי המקח
יתר משותות הוא וזהו
פירוש משני צדדין, וכן
שוה ז' ב'ו' הוא פתי
[מותר] משני צדדין
לפיקח הויה מחילה.
ומקשינן ממתני' תנן
האונאה ד' ספף מכ"ד
כסף לסלע שותות למקח
מכ"ד לאו דרבין שוה כי
בבא"ב שוה ה' ב'ו' ושי
שותות מעות נמי שנינו.
ופריך רב כהנא לא כגון
דבין שוה כ"ד (בב"י)
[בכ"י] שוה ו' ב'ו' והוא
שותות למקח. ואקשי'
עליה תוב כי היא גוונא
מרביר ו' טרופין ופירק לעמיה.
וקי"ל כשמואל דתניא כוונתה, דתניא מי שהוטל עליו ידו על העלויה, כיצד מוכר לו שוה חמשה בששה מי נתאנה לוקח ידו על העלויה רצה אמר לו תן לי מה מעותי או תן לי מה שאוניתי, וכן אם מוכר לו שוה ששה בחמשה מי נתאנה מוכר ידו על העלויה רצה אמר לו תן לי מה מעותי או תן לי מה שאוניתי:

חשק שלמה על ר"ח (א)

וכ"ה המרדכי והר"ן בחושיו כאן בשנו על דבית ו"ל דכס"ג נ"ח לקבל מי שפרע והוא כ"ה כי ר"ח דלמך דמסר המסר לעיל דף מ"ז ע"פ.

בכרי שיראה לתגר או לקרובו. וא"ת א"כ נתת דברך לשעורים דפעמים שהם רחוקים ממנו ופעמים שהם קרובים וי"ל דלעולם יש שיעור אחד לפי מה שמנאי רוצה פעמים שיוכל להרבות לתגר או לקרובו ואם הם קרובים או רחוקים בשל כך לא יתנו לו שוה לא פחות ולא יותר: **שמות** מעות נמי שנינו. אפילו למלך דלמנך שמונת מעות נראה יותר לילך אחר שמונת מקח שהאונאה והטעות תלויה במקח אבל מעות אין אונאה וטעות תלויה בהם שאין לרכיב שומא: **ש"י** חמשה בשיתא בטור מקח הוי. וא"ת מנא לן הא דלמנא הא הוי נמי שמונת מקח דהוי שמונת מלצר ויש לו מומר דממנא חת לן למלך כתר שמונת שוה^א במקח שהאונאה והטעות תלויה בו ועוד דכשנתאנה מוכר לא תמנא שמונת מלצר דשוי שיתא כחמשה היינו שמונת מלגיו: **ש"ב** שותות מעות נמי שנינו. וא"ת אם כן מנא שמונת למקח דקתני מתניתין וי"ל דמפרש היינו אונאה שמונת שניהם במקח *ומינה דלשמונת משותות למקח:

תנן הורה רבי טרפון ב"ר. מינה מה הוסיף להקשות מסיפא ממה שהקשה כבר ברש"א: וא

אחמרא לסוף שמע דקא בעי למנסביה^א דבי פרוק רופילא אמר ליה הב לי וזו לא בעינא חמרא אתא לקמיה דרב חסדא אמר ליה ^א כדרך שתיקנו משיכה במוכרין כך תיקנו משיכה בלקוחות: **מתני'** ^א האונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שותות למקח *עד מתי מותר להחזיר עד כד"ה שיראה לתגר או לקרובו הורה רבי טרפון בלוד האונאה שמונה כסף מעשרים וארבע כסף לסלע שליש למקח ושמונה תגרי לוד (ב) אמר להם כל היום מותר לחזור^א אמרו לו יניח לנו רבי טרפון במקומינו וחזור לדברי חכמים: **גמ'** איתמר רב^א אמר שותות מקח שנינו ושמואל אמר 'שותות מעות נמי שנינו שוי שיתא בחמשה שוי שיתא בשבעה כולי עלמא לא פליגי דבתר מקח אזלינן ואונאה הויה כי פליגי שוי חמשה בשיתא ושוי שבעה בשיתא לשמואל דאמר בתר מעות אזלינן "אידי ואידי אונאה הוי לרב דאמר בתר מקח אזלינן שוי חמשה בשיתא ביטול מקח הויה שוי שבעה בשיתא מחילה הויה ושמואל אמר כי אמרינן מחילה וביטול מקח *היכא דליכא שותות משני צדדים אבל היכא דאיכא שותות מצד אחד אונאה הויה תנן האונאה ד' כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שותות למקח מאי לאו דובין שוי עשרים בעשרין וארבעה ושמונה מינה שותות מעות נמי שנינו לא דובין שוי עשרים וארבעה בעשרים מי נתאנה מוכר אימא סיפא עד מתי מותר להחזיר בכדי שיראה לתגר או לקרובו ואמר רב נחמן ^א לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חזר אלא דובין שוי עשרים וארבעה בעשרין ותמניא תנן הורה רבי טרפון בלוד האונאה שמונה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שליש למקח מאי לאו דובין שוי שיתסרי בעשרים וארבעה וש"מ שליש מעות נמי שנינו לא דובין שוי עשרים וארבעה בשיתסר מי נתאנה מוכר אימא סיפא אמר להם כל היום מותר לחזור וא"ר נחמן לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חזר אלא דובין שוי כ"ד בתלתי' ותרי' תניא כוונתה דשמואל מי שהוטל עליו ידו על העלויה כיצד מוכר לו שוה ה' ב'ו' מי נתאנה לוקח יד לוקח על העלויה רצה אמר תן לי מעותי או תן לי מה שאוניתי מוכר לו

אמרי ליה והא אמרו ליה רבנן דרבא. רצינא אמר להם מילתא אמרתי לו להסוה מרצון היכי אמרתי דללא חזרה מקח וממכר הוא והא אמרו ליה רבנן דרבא איצטרי ליה לקבל מי שפרע: **אימתי** יש חזרה דכר: בזמן שהכסף ופירות ביד המוכר. יכול מוכר לחזור ט' לאוקמיניהו רבנן גרשומיה לחזרה כי היכי דליטרת ולללי: מפני שכספו בידו. משמע שהלוקח קיבל כבר כספו: **פשיטא**. הרי משיכה יש ואפילו רבנן מודו: מושכרת ביד מוכר. והיו הפירות מונחין צד הלוקח ולא שמקנה לו תחירו גרשומיה המעות דליון דקיבל השכר נקנה הלוקח ולמוכר כל ימי השכירות ומאחר של מוכר הוא (א) אלא ר' שמעון אית ליה מעות קוות דבר מורה כדלמרינן (לעיל דף מו:): ומשיכה תקנתא דרבנן היא והכא לא אינטריך תקנתא דטעמא מנא תקון רבנן כו': א"צ שמוא תפוז ב'ו'. לא גרס ליה אלא^א לישנא אחרינא הוא והיא היא: פרוק. שם הש"ר: **רופילא**. משנה למלך: בדרך שתקנו משיכה. לחזור ט' המוכר כל זמן שלא משך הלוקח: כך תיקנו משיכה. לחזור ט' הלוקחות: **מתני'** האונאה ארבעה כסף. מעות כסף שהם שם דנינן: מעשרים וארבעה כסף כ"ה. אם היה המקח דמיו הסלע שהוא כ"ד מעות דהשכר הוא אונאה שמונת למקח חייב להשיב לו כל אונאתו ארבעה כסף: עד מתי מותר להחזיר. מי שנתאנה והא דנקט לשון מותר לאשמועינן דליכא אפילו מי שפרע להחזיר המקח או שיתן לו אונאתו: עד כד"ה שיראה המקח לתגר או לאחד מקרוביו. ואם שהא^א יותר ממל על אונאתו: וישמחו תגרי לוד. שהיו נקליף כסמורה ומוכרין ציורק: **גמ'** שותות מקח שנינו. דוקא קתני מתני' שמונת למקח שאלם האונאה שמונת לשויו של מקח היא אונאה אלא אם פחות או יותר היא אף על פי ששנה שמונת אלא מעות שנתן זה אין זה קרוי שמונת להיות בו דין אונאה וזהו דין אונאה שמונת להיות המקח קיים ואין אחד יכול לחזור אלא מחזיר אונאה אלא אם פחות משותות מחילה היא ואין מחזיר לו כלום ואם יותר על שמונת שניהם חוזרין אפי' רצה להחזיר לו האונאה הרשות צד שניהם לחזור הכי מוקמינן לה לקמן (דף כ:): **ושמואל** אמר שותות מעות נמי שנינו. מתני' דקתני שמונת למקח לאו לשויו של מקח דוקא קאי אלא לא התנאי קרוי מקח דין מעות שנימנו בו דין דמי החפץ וכל ד' שאתה מוצא שם שמונת

אונאה בין לזד מעות בין לזד שויו של חפץ יש שם אונאה ואין כאן לא מחילה ולא ביטול מקח והשחמא מפרש פלוגמיהו: שוי שיתא בחמשה. ונתאנה מוכר או שוי שיתא בשבעה ונתאנה לוקח: כולי עלמא. דין לרב בין לשמואל אונאה הוא דהא שמונת היא לזד מקח ושמואל שמונת מעות נמי קאמר וכל שכן שמונת מקח: כי פליגי שוי חמשה בשיתא. ונתאנה לוקח מוז שוה חומש למקח ויותר משותות הוא זה אלא מעות שנתן שמונת הוא אי נמי שוי שבעה בשיתא ונתאנה מוכר מוז לזב' מקח אין כאן שמונת אלא בשעית ופחות משותות היא ולגבי מעות הוי שמונת: אידי ואידי. דין ש' שבעה בשיתא בין שוי חמשה בשיתא: משני צדדין. נחמד משני צדדין: **מאי** לא דובין שוי עשרים בעשרים וארבע. ונתאנה לוקח דהוה ליה חומש לגבי מקח ארבעה הוי חומש של עשרים וקרי ליה אונאה ולא קרי ליה ביטול מקח: לא דובין שוי עשרים בעשרים. דהוה ליה שמונת למקח. ופריכין ומי נתאנה מוכר. בתמיה: לא שנו. דכדלי שיראה ומו לא אלא לוקח: אב"א אם נתאנה מוכר לעולם מוכר חזר. ולקמן^א מפ' טעמא: א"א דובין ב'ו'. דהוה ליה שמונת למקח ונתאנה לוקח: תניא כוונתה דשמואל. דבין שמונת מקח דין שמונת מעות: מי שהוטל עליו מי שנתאנה:

שם

אביעאי

